

นวัตกรรมการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ
สร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรม
โครงการคุณธรรม

นางวาสนา สงโสด
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนแกด

โรงเรียนบ้านโนนแกด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑

ชื่อนวัตกรรม : การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงงานคุณธรรม
ชื่อเจ้าของผลงานนวัตกรรม : นางวาสนา สงโสด
สถานศึกษา : โรงเรียนบ้านโนนแกด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑
ประเภทผลงาน : ด้านการบริหารสถานศึกษา
คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน : สามัคคี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้

๑. ความสำคัญและความเป็นมาของนวัตกรรม

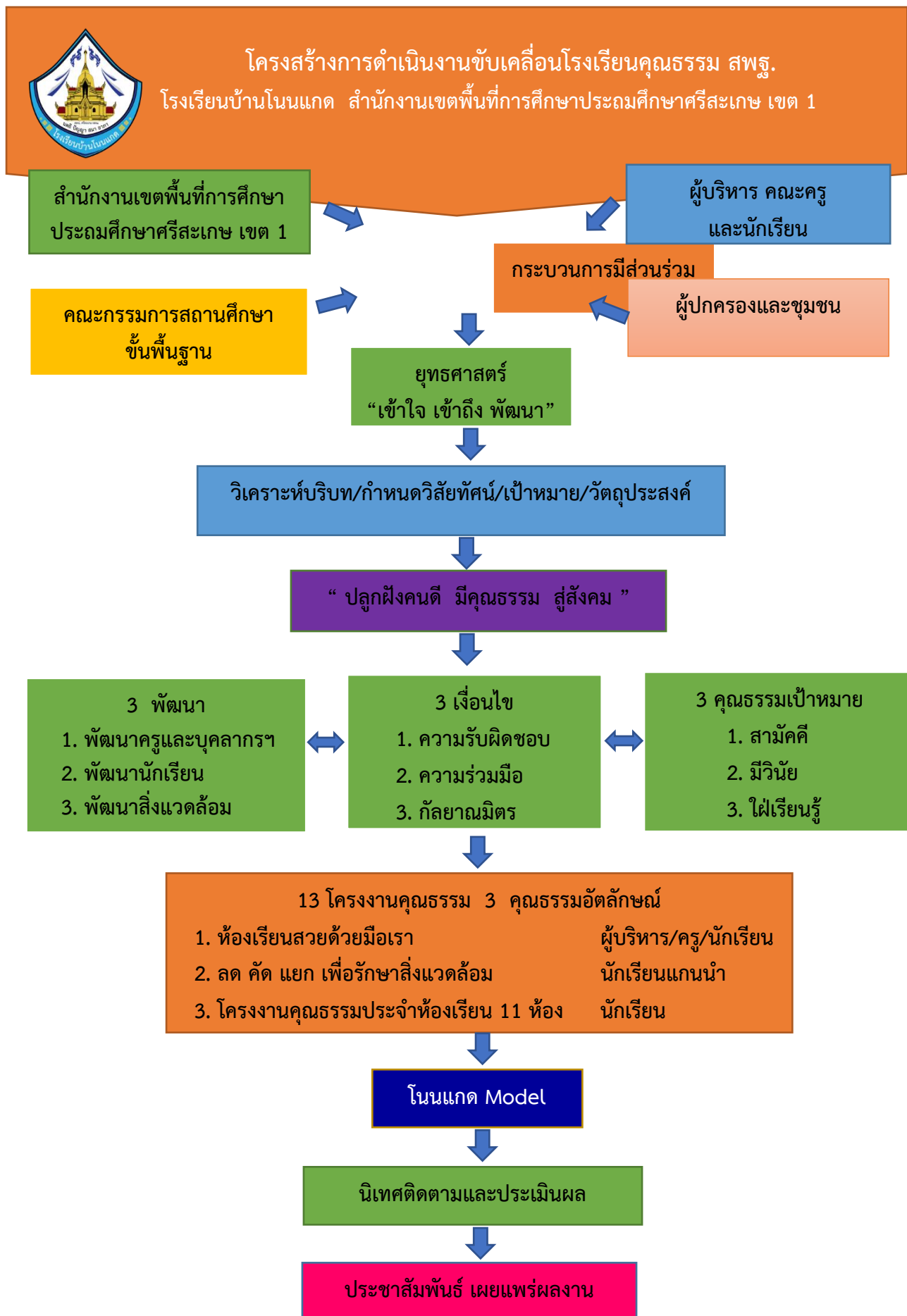
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตโรงเรียนในฐานะหน่วยงานทางสังคมที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดจึงมีภารกิจที่สำคัญในการพัฒนานักเรียน ทั้งทางด้านความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม โดยอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ โรงเรียนบ้านโนนแกด มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดการศึกษาในระดับภาคบังคับให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและคุณธรรม ภายใต้บริบท ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนในการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้โรงเรียนบ้านโนนแกด เป็นองค์กรคุณธรรมโดยมุ่งพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน ให้มีทัศนคติ วิธีคิด และการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยมีความมุ่งหวังเจตนารมณ์และปฏิญญาร่วมกันคือ “ปลูกฝังคนดี มีคุณธรรม สู้สังคม” โดยกำหนดเป้าหมาย “ปัญหาที่อยากแก้และความดีที่อยากทำ” คือ การเพิ่มระดับคุณภาพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน” เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม มีจิตสาธารณะ และจิตสำนึก ตามวัฒนธรรมอันดีของสังคม ภาครัฐมีใจในท้องถิ่น ในความเป็นไทย และเห็นคุณค่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย มีเหตุผล และยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อย่างยั่งยืน

โรงเรียนบ้านโนนแกด จึงได้กำหนด “ปัญหาที่อยากแก้และความดีที่อยากทำ” คือการจัดการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ๓ ประการ คือ สามัคคี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมโครงงานคุณธรรม” และได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยการทำโครงงานคุณธรรม ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อใช้บริหารจัดการการดำเนินงานด้านคุณธรรมของโรงเรียน ตามบริบทของสถานศึกษาและกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายภายใต้ยุทธศาสตร์“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ที่เกิดจากการระดมภายในโดยใช้กระบวนการ PLC ดำเนินงานในรูปแบบของ “โนนแกด Model” มีเป้าหมายที่นักเรียน ครู ผู้บริหารพัฒนาให้มีทัศนคติ วิสัยทัศน์เชิงบวก และการประพฤติตนในการปฏิบัติหน้าที่ที่เน้นคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมกับสถานศึกษา ทำให้ครูมีความสามารถในการเป็นที่ปรึกษาโครงการของนักเรียน ส่งผลให้การบริหารจัดการด้านคุณธรรมของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนสืบไป

๒. วัตถุประสงค์

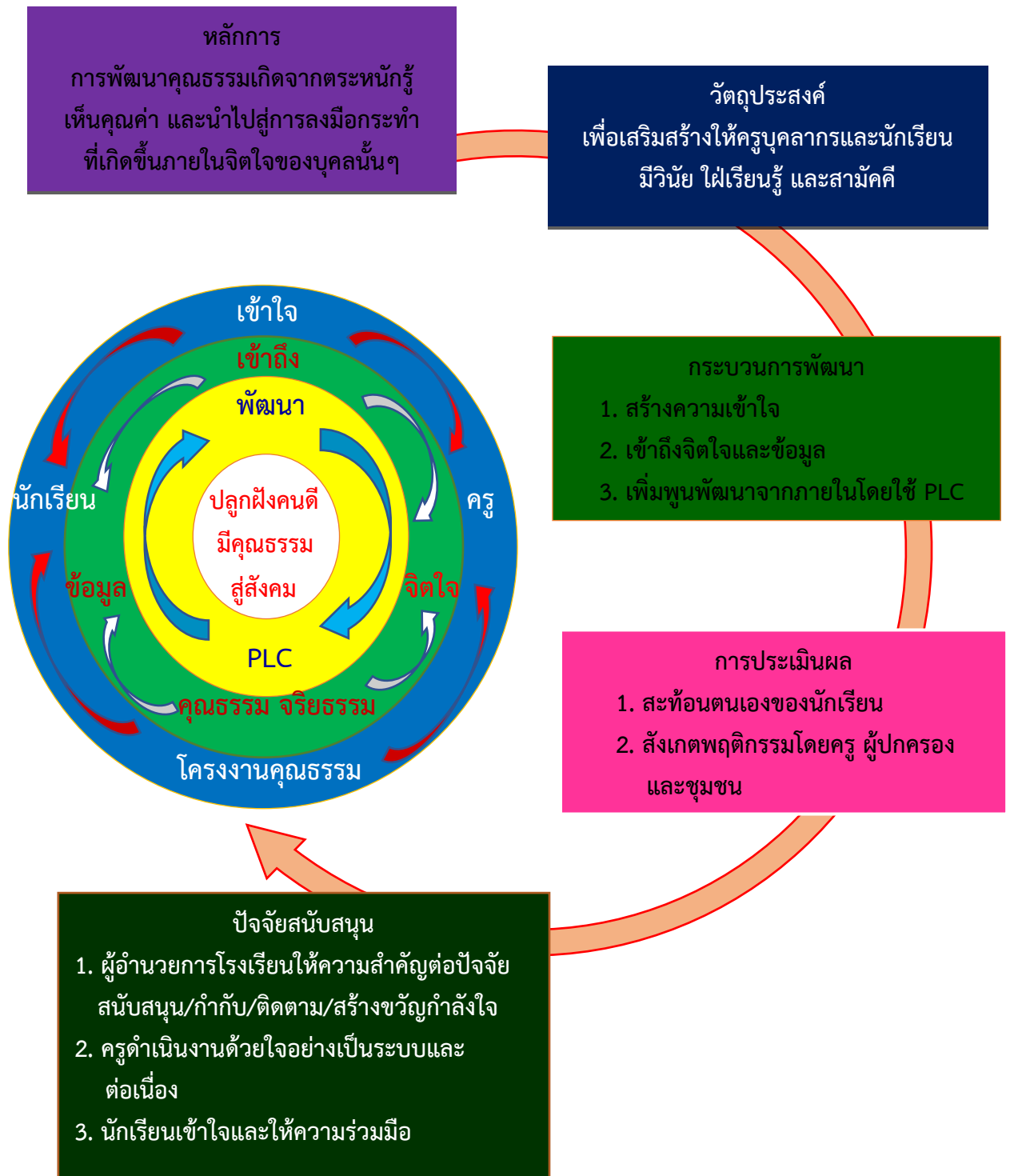
๑. เพื่อพัฒนานวัตกรรมรูปแบบการบริหารจัดการสร้างสรรค์คนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงงานคุณธรรม
๒. ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารจัดการสร้างสรรค์คนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงงานคุณธรรม
๓. เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้มีทัศนคติ วิธีคิด และการประพฤติปฏิบัติที่เน้นคุณธรรม และ ค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

๓. กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน

โรงเรียนบ้านโนนแกด ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
ภายใต้ยุทธศาสตร์“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ที่เกิดจากการระเบิดภายใน
โดยใช้กระบวนการ PLC ดำเนินงานในรูปแบบของ “โนนแกด Model”

โนนแกด Model

๔. กระบวนการผลิตงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการคุณธรรม แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การศึกษาสภาพแวดล้อม ปัจจัย และความต้องการพัฒนา โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

๑. แผนการศึกษาแห่งชาติ
๒. มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบระบบการบริหารจัดการ เช่น ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีการทำงานเป็นทีม หลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นต้น
๔. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา มาตรฐานวิชาชีพครู คุณธรรมจริยธรรมของครู จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิสัยทัศน์พันธกิจของโรงเรียนบ้านโนนแกด คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน

ขั้นที่ ๒ การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการคุณธรรม โดยกำหนดกลยุทธ์การบริหาร ดังนี้

๑. กลยุทธ์องค์กร

- เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
- ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาการศึกษา
- พัฒนาคุณภาพการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เต็มศักยภาพ
- พัฒนาการใช้สื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี และ แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. กลยุทธ์แผนงาน

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการคุณธรรม จากการวิเคราะห์นโยบายระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียน จึงได้กำหนดให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดด้วยการทำโครงการคุณธรรม โดยกำหนดแนวปฏิบัติในการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการคุณธรรม แบ่งออกเป็น ๕ ขั้นตอน ได้แก่

- ๑) การชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกัน
- ๒) การกำหนดคุณธรรม เป้าหมายและคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน
- ๓) การจัดทำโครงการคุณธรรม
- ๔) การลงมือร่วมกันปฏิบัติ
- ๕) การนิเทศติดตามประเมินผลและเสริมแรง

๓. กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการคิดด้วยการทำโครงการคุณธรรม

๑) กำหนดกรอบการจัดทำโครงการคุณธรรม แบ่งตามระดับชั้นเรียน แล้วจัดประชุมเชิงปฏิบัติการประชุมระดมสมอง โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

- วิเคราะห์ปัญหา
- ควรจัดลำดับปัญหาที่สำคัญด่วนที่สุด
- หาสาเหตุของปัญหา
- กำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา นั้น ๆ
- กำหนดชื่อโครงการ
- กำหนดวิธีแก้ปัญหา
- หลักธรรม/พระราชดำรัส/พระราชดำริ/คำ
- การเชื่อมโยงไปสู่ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

- กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
- จัดทำร่างเอกสารโครงการงานคุณธรรม
- จัดทำเป็นโครงการงานคุณธรรม

๒) ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ประชาสัมพันธ์โครงการต่อนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน
- อบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูทั้งโรงเรียนจัดทำโครงการงานที่ละสายชั้น
- อบรมเชิงปฏิบัติการให้นักเรียนทั้งโรงเรียนจัดทำโครงการงานที่ละสายชั้น
- อบรมเชิงปฏิบัติการให้นักเรียนแกนนำทุกห้องเรียน นักเรียนหาหัวข้อโครงการงานคุณธรรม

มานำเสนอครูที่ปรึกษา

- นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
- แต่ละกลุ่มนำเสนอเค้าโครงของโครงการงานคุณธรรมต่อครูที่ปรึกษา
- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล เขียนรายงาน และนำเสนอต่อ

ครูที่ปรึกษา

- ประเมินผลการดำเนินงานโครงการงานคุณธรรมต้นแบบ ๑๓ เรื่อง
- ประชุมสัมมนาครูเพื่อพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงาน
- อบรมเชิงปฏิบัติการให้นักเรียนที่ละระดับชั้น ครั้งที่ ๒ โดยให้นักเรียนแกนนำเสนอโครงการ

คุณธรรมต้นแบบเป็นตัวอย่าง และเป็นพี่เลี้ยงขณะฝึกเขียนเค้าโครง

- นักเรียนทั้งโรงเรียนรวมกลุ่ม ๕ - ๑๐ คน/ห้อง หาหัวข้อโครงการงานคุณธรรมที่สนใจแก้ปัญหา

มานำเสนอครูที่ปรึกษา และแต่ละกลุ่มนำเสนอเค้าโครงต่อครูที่ปรึกษา

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล เขียนรายงาน และนำเสนอต่อ

ครูที่ปรึกษา

- นำเสนอโครงการงานคุณธรรมในงานนิทรรศการเปิดบ้านคุณธรรม

ขั้นที่ ๓ การใช้รูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการงานคุณธรรม

คุณธรรม

การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการงานคุณธรรม นำรูปแบบไปใช้ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จากนั้นประเมินการใช้รูปแบบโดยศึกษาจากความพึงพอใจต่อการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๔ การถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการงานคุณธรรม

โครงการงานคุณธรรม

๑. การถอดบทเรียน โดยการเสวนาเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการงานคุณธรรม” โดยผู้เข้าร่วมเสวนาประกอบด้วยผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

- ๑) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรม

โครงการงานคุณธรรม

- ๒) ความเป็นไปได้ในการขยายผลการนำรูปแบบไปใช้

- ๓) ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำรูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วย

กิจกรรม โครงการงานคุณธรรมไปใช้

- ๔) ปัจจัยสนับสนุนไปสู่ความสำเร็จของการนำระบบไปปฏิบัติ

๒. การขยายผลรูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการงานคุณธรรม โดยโรงเรียนมีการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานผลการพัฒนา เว็บไซต์โรงเรียน เป็นแหล่งศึกษาดูงาน เป็นต้น

๕. ผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการคิดเชื่อมโยงแบบบูรณาการ มีทักษะการทำงาน กระบวนการจัดการ และมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่ดีตามที่ โรงเรียนกำหนดผ่านการลงมือปฏิบัติโครงการคุณธรรม ตลอดจนมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคม มีวินัย มีจิตอาสา มีน้ำใจต่อผู้อื่น เสียสละ ประหยัดอดออม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เป็นต้น

๒. ผลที่เกิดขึ้นกับครู

ครูมีระเบียบวินัยตามวินัยข้าราชการ ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความดี ทำงานเต็มเวลา และตรงเวลา อุทิศตนต่อส่วนรวมเสียสละเวลาเพื่อการทำงานอย่างเต็มที่ มีความพอเพียงใช้จ่ายอย่างเหมาะสมตามฐานะ มีความสุขภาพ ยิ้มไหว้ทักทายกับผู้อื่น พุดจาไพเราะ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีมารยาท ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

๓. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร

ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญในด้านการพัฒนาการคิด และคุณธรรมขององค์กร มีภาวะผู้นำบริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบตามหลักธรรมาภิบาล ยึดความโปร่งใสตรวจสอบได้ ปฏิบัติหน้าที่เต็มศักยภาพ โดยติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

๔. ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

ผลการดำเนินงานด้านการคิด และคุณธรรมมีทิศทางที่ชัดเจน นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีความพึงพอใจต่อระบบการบริหารจัดการสร้างสรรค์คนดี มีทักษะ การคิดด้วยกิจกรรมโครงการคุณธรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงบวกในโรงเรียน ส่งผลต่อ ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อชุมชน ในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน

๕. ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน

ชุมชนและสังคมเล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการคิด และคุณธรรมให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม โรงเรียนจึงได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการทำกิจกรรมเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง

๖. ปัจจัยความสำเร็จ

๑. มีวัฒนธรรมขององค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และมีขั้นตอนการพัฒนาศักยภาพด้วยโดยใช้กระบวนการ PLC ดำเนินงานในรูปแบบของ “โนนแกด Model” ทำให้ครูมีความสามารถในการเป็นที่ปรึกษาโครงการของนักเรียน

๒. การสื่อสารสร้างความเข้าใจอันดี ทั้งในผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในรูปแบบการประชุม การรับฟังข้อเสนอ การผ่านช่องทางเทคโนโลยี เป็นต้น

๓. การมีทัศนคติหรือมุมมองเชิงบวกต่อคุณธรรมเป้าหมาย ร่วมกันกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และ ร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องด้วยความสุข เห็นคุณค่าของสิ่งที่ทำ

๗. บทเรียนที่ได้รับ

จากการดำเนินงานการพัฒนาโรงเรียนด้วยหลักการเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา โดยอาศัยกระบวนการให้ทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ตามรูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงงานคุณธรรม จนเกิดเป็นวัฒนธรรมในโรงเรียน ซึ่งอาศัยการพัฒนาครูด้วยกระบวนการ PLC ดำเนินงานในรูปแบบของ “โนนแกด Model” เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

นอกจากนี้ในส่วนของนักเรียนยังได้จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด โดยความรู้และเจตคติที่นักเรียนได้รับเกิดจากการลงมือปฏิบัติโครงงานคุณธรรมซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่คงทนและส่งผลต่อความยั่งยืน

๘. การเผยแพร่และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนมีการเผยแพร่รูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ การจัดทำรายงานการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน ในกลุ่มไลน์ ชั้นเรียน การจัดประชุมสัมมนา การเปิดบ้านโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. การจัดกิจกรรมร่วมกันของโรงเรียนในกลุ่มเครือ และโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ และเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าศึกษาดูงานโครงงานคุณธรรม เป็นต้น

ภาพโครงการคุณธรรมระดับชั้นเรียน
โครงการคุณธรรม ปฐมวัย ร่วมใจ จัดระเบียบแถว ระดับชั้น อ.๓

โครงการคุณธรรม ทิ้งขยะถูกที่ สะอาดดีมีคนชม ระดับชั้น ป.๑

ภาพโครงการคุณธรรมระดับชั้นเรียน
โครงการคุณธรรม ห้องเรียนสะอาด น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน ระดับชั้น ป.๒

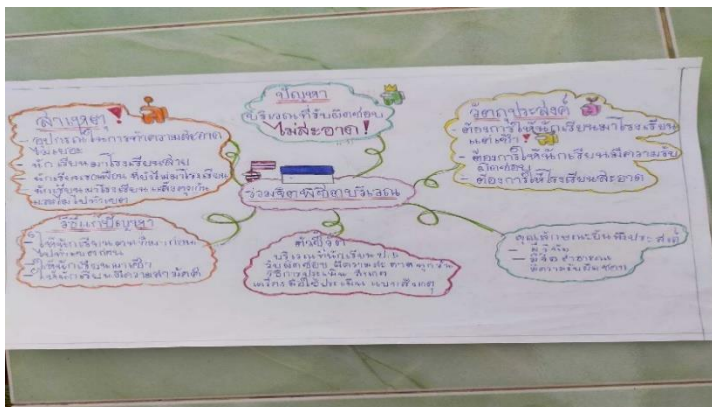
โครงการคุณธรรม ห้องเรียนนี้ไม่มีขยะ ระดับชั้น ป.3

ภาพโครงงานคุณธรรมระดับชั้นเรียน
โครงงานคุณธรรม ร่วมด้วยช่วยกัน ทำความสะอาด ระดับชั้น ป.4

โครงงานคุณธรรม ร่วมจิต พิชิตบริเวณ ระดับชั้น ป.5

ภาพโครงการคุณธรรมระดับชั้นเรียน

โครงการ การบ้านประสานใจ และ โครงการห้องเรียนเงียบเสียง สำเนียงไพรเราะ ชั้น ป.6

โครงการคุณธรรม ขยับหมั่นเพียร ห้องเรียนสะอาด ระดับชั้น ม.1

ภาพโครงการคุณธรรมระดับชั้นเรียน
โครงการร่วมใจปฏิบัติ ขจัดกลืน ระดับชั้น ม.๒

โครงการคุณธรรม จี๊โก่จำฉั่นลาก่อน ระดับชั้น ม.๒

